

gestooten. Hij jaagt klaarblijkelijk op veldmuizen. Nu hem dit hier niet wil gelukken, rept hij zich met eenigszins houterigen vleugelslag weg, en is weldra verdwenen. Ondertusschen komt een geweldige hagelbui mij wat opfrischen, maar dit weerhield mij niet mijn weg te vervolgen. In de wilgen langs den slootkant buitelen pimpelmeesjes en hun heldere geluidjes brengen leven in het doodsche landschap. Daar komt in de verte een reiger aanvliegen met loomen, dragen vleugelslag. Dicht bij een sloot maakt hij aanstalten om neer te strijken, doch een andere reiger, die ik zelf eerst nog niet gezien had, staat daar reeds, en doet een uitval naar hem en zoo zwiert hij dan maar een twintig meters verder. Hij trekt den langen hals onmiddellijk in en zijn grauwe gestalte is nu bijna niet te onderscheiden van den modderstrand langs de sloot. 't Is nu anders een kommerlijk bestaan voor die reigers, want veel voedsel kunnen ze niet vinden. Ze raken dan soms ook geheel uitgeput en zoo overkwam het mij, dat ik 's winters een reiger tot op een pas of twaalf kon naderen voor hij opvloog. De nevel is nu geheel opgetrokken en ik nader de Zuiderzeekust. Lang een slootkant rent een hermelijn;

als hij mij bemerkt schiet hij snel een holletje binnen, maar nieuwsgierig zijnde, draait hij het lenige lichaam zóó, dat op een gegeven oogenblik staart en kop uit de opening steken; hij kijkt mij aan, om evenwel direct te verdwijnen. Op den terugweg zijn het nog altijd de kieviten die mij bezig houden, ze bezetten alle omliggende weilanden en nu ik den kijker op hen richt blijken er nog andere vogels tusschen te zitten, grauw van kleur en licht van onder, zoowaar goudplevieren. Als ze opvliegen laten ze een klagend geluid hooren en licht de witte onderzijde van hun puntige wieken hel op. Hoe meer ik evenwel de stad nader, hoe minder het aantal vogels wordt. Toch doe ik, voor ik de buitenwijken bereikt heb, nog een aardige vondst. Op een plek stond de gewone ooievaarsbek volop te bloeien, groote flinke planten met veel bloemen en knoppen. Ik plukte een takje voor de curiositeit en bereikte nu weldra mijn huis, waar ieder er zich over verwonderde dat ik 's ochtends vroeg met zulk slecht weer naar buiten was gaan wandelen.

K. BOEDIJN.

VARIA UIT DELI.

II. Nog iets over slangen.

ONLANGS een bezoek brengende aan eene tabaksonderneming in den omtrek van Medan, (Soengei Sikambing) noodigde een der assistenten, de heer Schlechter mij uit, even mede naar zijne woning te gaan, alwaar hij in een kooi een slang had van bijna *negen meter* lengte. Gaarne voldeed ik aan het verzoek. En jawell! daar, onder zijn huis, in een kooi door fijn, sterk kippen-gaas afgesloten, lag het dier in één gerold, volkomen bewegingloos.

De nuid was niet mooi meer, eenigszins vaal zwart. De groote gele oogen, met den spleetvormigen pupil staarden onafgebroken doelloos voor zich uit.

Alle pogingen, in het werkgesteld dat de slang zich zou bewegen, bleven vruchteloos. Zoo lag het dier nu al reeds ruim $1\frac{1}{2}$ maand en had in dien tijd absoluut niets gegeten. Het is trouwens bekend, dat slangen in gevangenschap meestal geen voedsel aannemen; ze worden dan ook kunstmatig gevoed.

Men had een kleine hond in het hok opgesloten. Het diertje lag zich rustig in de zon te koesteren en was zelfs al een paar maal *over den slang heengeloopen*, zonder dat deze ook maar in 't minst blijk gaf, den hond te willen aanvallen.

Zeer merkwaardig was het feit, dat *bij den hond alle teekenen* van vrees verdwenen waren. De slang scheen dus ook zijn zoogenaamd hypnotisch vermogen verloren te hebben.

Men vond de slang bij het uitdiepen van een greppel, waarin hij op zijn doolie gemak zich in de zon lag te koesteren.

Bijgaand plaatje toont u eenigszins de lengte van het dier. Zeven koelies zijn daar bezig

met het transport van de slang en allen moesten uit alle macht trekken, om het dier te verhinderen zich inéén te kronkelen.

Een aardig voorbeeld van de kracht van een slang ondervond ik bij een exemplaar (van dezelfde soort als de groote slang) van ongeveer $1\frac{1}{2}$ meter. De heer Schlechter bewaarde het dier in een kist, daar het nog te jong was, om gevaarlijk te kunnen zijn en die soort niet giftig is. (De reuzenslangen zijn, geloof ik, nooit giftig). Deze slang was inderdaad een pracht-exemplaar. De huid was zoo mooi geteekend, dat zij aan een Perzisch tapijt deed denken, versierd met arabesken in groen, dofrood en geel.

Hij had zich om den arm en de hand van den heer Schlechter gekronkeld, die den kop stevig vasthield. Niet langer dan 5 minuten heeft hij hem zoo vastgehouden, maar de hand werd reeds blauw en zwol eenigszins op.

De heer Schlechter verzocht mij te beproeven mijn hand tusschen het lichaam van den slang en zijn arm te brengen. *Ondanks alle krachtsinspanning gelukte het mij niet, er ook zelfs maar de toppen van mijne vingers tusschen te krijgen*, zoo krachtig was het lichaam van den slang om den arm gewonden, en dit was, zooals gezegd, nog een zeer jong exemplaar!

Ik behoef u dus niet te zeggen hoe ontzettend de kracht van een volwassen exemplaar moet zijn. Giftig zijn ze niet (ze behooren tot de z.g.n. sawah-slangen) maar, eenmaal binnen de kronkels van het dier, is men niettemin hopeloos verloren.

Niet zoo heel lang geleden, is bij Soengal (ongeveer 40 K.M. van Medan) een wild zwijn

door zoo'n reuzenslang overvallen en ingeslikt. Ik heb de slang zelf niet gezien, maar men toonde mij er foto's van. Nog nooit heb ik gehoord, dat hier een mensch door hen aangevallen is. Wel schijnt dit eens op Java, in de sawahvelden, met een Chinees, te zijn gebeurd.

Hoewel er nu binnen betrekkelijk korten tijd twee groote exemplaren gevangen zijn, schijnen zij toch vrij zeldzaam voor te komen.

Medan.

H. A. KUYPER.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

LITERATUUROVERZICHT.

No. 33.

De alledaagsche mensch neemt wél graag de *practische* resultaten van de natuurwetenschappen in ontvangst en benut ze, maar de quaestie of zijn denken over het leven en de wereldproblemen met die der natuurwetenschappen overeenstemmen (*waardoor toch de door hem benutte resultaten ontstaan zijn*) kan hem weinig schelen.

Wie echter met onverbreekbare kluisers vastzit aan beschouwingen die door traditie en conventie tot hem gekomen zijn, die kan geen *natuurvorschcr* zijn noch worden.

PROF. H. POTONIÉ.¹⁾
Naturphilosophische Plaudereien:
»Naturforscher und Philosophie.«

Vele van 's menschen erbarmelijke denkgewoonten, die even diepgeworteld als onlogisch, even practisch als onwaar zijn, veroorzaken heel wat onnoodige belemmering; of, zooals *Neumayer* het in zijn bekende werk »Erdgeschichte« uitdrukt: »een nieuwe en juiste opvatting, die zich niet grondvest op nieuw tastbaar materiaal van feiten, maar op een betere verklaring van reeds bekende waarnemingen, komt niet daardoor tot algemeene acceptceering, dat de tegenstanders door het gewicht der gronden weerlegd en overtuigd worden, maar daardoor, dat die tegenstanders uitsterven en de jonge generatie de nieuwe theorie als van zelf-sprekend aanvaardt, zoodat zoo'n theorie in den regel een menschenleefijd noodig heeft om zich ingang te verschaffen.« En laat ons daarbij ook vooral bedenken dat, zooals Prof. Potonié in het onder 't motto genoemde pas uitgekomen waardevolle boek (uitgever Fischer, Jena 2 M.) het onder woorden brengt: »hoe dichter een vraag ons leven raakt en oude, diepgewortelde ideeën dreigt omver te gooien, hoe geweldiger de geesten tegen elkaar bonzen,« en ten slotte mag evenmin vergeten worden, wat hij verderop bemerkt, dat er steeds menschen zullen blijven, wier hoofdneiging niet in de erkenning van de *waarheid*²⁾ ligt, menschen die niet beslist »weten« willen, maar die er de voorkeur aan geven, om, waar er gemoeds-quaesties bij komen, te »gelooven«, ook dan, wanneer het lijnrecht tegen de logika ingaat (en dat gaat soms bewust, soms onbewust.) En dan vindt ieder zich bevoegd genoeg om mee te redeneeren. Antwoorden die voortkomen uit een of andere gemoedsdrang werden vermengd met die welke het verstand dicteert. Logika bestaat dan niet meer.«

In denzelfden trant zegt een auteur, wiens naam ik op 't oogenblik niet op kan snorren, zeer goed en geestig: »Over de natuur, over dieren en planten spreekt en oordeelt *ieder*, tot zelfs mijn schoenpoetser toe en men zou zelfs beleedigd zijn, als ik zei dat *alleen* degenen die er in *studeeren* bevoegd tot oordeelen zijn.«

Doch om tot het punt van uitgang terug te keeren, ten eerste kan ik het mooie werkje van Potonié aan belanghebbenden aanbevelen. Men doet een zeer nuttig werk met het diep overdenken en nagaan van zijn 18 interessante hoofdstukken. Over den (in mijn 29ste stuk reeds door mij vermelde uitvinding van de *Terragraaf*, (een hulpmiddel om de intieme levensverschijnselen van vrijlevende dieren waar te nemen en steeds fijner uit te vorschen) is nu bij Thomas in Leipzig een boekje verschenen voor 2 Mark.

In *Monatsschrift* 1913 No. 7. spreekt Prof. *Hübner* nogmaals over het *ringen der vogels* in de volgende woorden: »Het zonder medeweten en willen van de Ornithol. Vereeniging Stralsund op het Fähriland ondernomen ringen der vogels stoorde de broedkolonie en doodde

¹⁾ Op zijn ziekbed vlak voor zijn dood (14 dagen geleden) geschreven.

²⁾ *Waarheid* = overeenkomst met de *werkelijkheid*.